

Voor Ayaan

In 1999 schreef de Amerikaanse politiek-filosofe Susan Moller Okin een belangwekkend essay getiteld "Is Multiculturalism Bad for Women?" Moller Okin betoogde daarin dat de meeste traditionele culturen en de meeste godsdiensten niet veel op hebben met de gelijkwaardigheid van man en vrouw. Okin besprak een hele reeks van vrouwonvriendelijke praktijken met een cultureel-religieuze achtergrond: de polygamie in de islamitische wereld, clitoridectomie in sommige Afrikaanse (doorgaans ook islamitische) culturen, de strenge maagdelijkheidsnorm die er soms toe leidt dat verkrachte meisjes met hun verkrachter moeten trouwen omdat anders niemand hen wil hebben, anderszins gedwongen huwelijken vaak op veel te jonge leeftijd. Okin gaf toe dat ook in de seculiere, westers-liberale cultuur vrouwonvriendelijke aspecten kunnen worden aangetroffen: vrouwenmishandeling komt hier ook voor, net als discriminatie en seksuele intimidatie. Ook het dominante schoonheidsideaal kan vanuit feministisch oogpunt worden bekritiseerd. Niettemin, zo betoogde Okin, is de westers-liberale cultuur voor vrouwen verre te prefereren. Okin's verhaal verscheen als openingsopstel in een bundel, gevolgd door bijdragen van andere politiek-filosofen die haar bijvielen of (meer of minder fel) bekritiseerden. Verschillende auteurs in de bundel verweten haar geen oog te hebben voor de schoonheid van godsdienstige waarden en rituelen. Anderen betichtten haar ervan zelf een soort liberale godsdienst aan te hangen en deze als een ware gelovige aan de rest van de wereld op te willen dringen. Maar niemand bedreigde Susan Moller Okin met de dood.

Ik ben het in grote lijnen eens met Moller Okin. Als ik dat in de krant schrijf zullen enkele gelovige *NRC* lezers daar misschien aanstoot aan nemen. Dat gekat op die religie elke keer, zo zullen zij denken, daar moet die vervelende columnist eens mee ophouden. Maar niemand zal op het idee komen mij te bedreigen met de dood.

Dat wordt niet anders als ik mij speciaal negatief zou uitlaten over bepaalde orthodox protestantse praktijken, als het verbod op pantalons voor meisjes dat in gereformeerde kringen soms gehuldigd wordt, of de visie op vrouwenkiesrecht van de Staatkundig Gereformeerde Partij. Dat wordt ook niet anders als ik mijn verhaal zou inleiden met enkele jeugdherinneringen aan de gereformeerde kerk die ik elke week trouw bezocht tot ik een jaar of vijftien was. De meeste lezers zullen mijn gereformeerde jeugd niet relevant vinden. Wellicht dat een enkeling mijn uitlatingen alsnog kwalificeert als eigen nestbevuiling, maar ook dat is geen vergrijp dat zou leiden tot bedreigingen.

Zou ik mijn Moller Okin verhaal nadrukkelijk schrijven als 'lid van de Partij van de Arbeid', dan zou ik mogelijk op de vingers worden getikt door schrijvers en schrijfsters van ingezonden brieven, die veel sympathie hebben voor het door de PvdA verkondigde standpunt inzake de multiculturele samenleving. Moet Trappenburg zich niet eens aansluiten bij een andere partij? Is Trappenburg zo langzaam aan geen LPF-wolf in een sociaal-democratisch jasje? Zo zouden zij kunnen schrijven en een enkeling zou het snode plan op kunnen vatten mij te laten royeren als PvdA-lid. Maar zelfs de meest trouwe aanhangers van de rozige 'interculturele wisselwerking' ideeën in de PvdA zullen het niet in hoofd halen mij te bedreigen met de dood.

Ayaan Hirsi Ali, onderzoekster bij de Wiardi Beckman stichting, het wetenschappelijk bureau van de Partij van de Arbeid, is het ook eens met Susan Moller Okin. Hirsi Ali is met haar familie gevlucht uit Somalië en is vervolgens haar familie ontvlucht om te ontkomen aan een gedwongen huwelijk. Zij is een warm aanhanger van de westers-liberale waarden die haar in staat stelden hier een leven te gaan leiden op een door haar zelf gekozen wijze. Zij vindt het ongelooflijk zonde en jammer dat niet veel meer allochtone vrouwen in Nederland die liberale vrijheidsrechten benutten. Ayaan Hirsi Ali schreef dat in de krant. Zij verkondigde dat op de radio. Zij verscheen er mee op de televisie bij Barend en Van Dorp. Zij verdedigde haar

verhaal in een uitzending van *Rondom tien* tegenover woedende Nederlandse moslims. Hirsi Ali koesterde de hoop dat zij de Partij van de Arbeid zou kunnen overtuigen van de noodzaak van een emancipatiecampagne voor moslimvrouwen. Zij had zich voorbereid op tegenstand binnen de PvdA gelederen van de kant van de minderhedenwoordvoerders in de Tweede kamerfractie en erkende minderhedendeskundigen in het partij-apparaat. Zij had wel verwacht dat de vaders en echtgenoten van de te emanciperen moslimvrouwen niet tot haar grootste bewonderaars zouden behoren. Maar zij had niet gerekend op de vele uitingen van woede en bedreigingen bij het partijbureau van de kant van allochtone, moslim partijleden. Zij had niet verwacht te zullen worden bedreigd met de dood, omdat zij dit verhaal als ex-moslima niet zou mogen houden.

Laten wij als Nederlandse burgers en onze overheid namens ons de fundamentalistische moslims in ons midden in hemelsnaam duidelijk maken dat er over Hirsi Ali's emancipatiecampagne uitvoerig en fel mag worden gediscussieerd, maar dat er onder geen beding mag worden bedreigd met geweld, omdat het vrije woord, het belangrijkste principe van de democratische rechtsstaat, voor ons heilig is.